

DOI: [10.26565/2311-2379-2023-105-06](https://doi.org/10.26565/2311-2379-2023-105-06)
УДК 658.114 : 001.818 : 330.342.3(477)

Л. Ф. КОРЧАГІНА *

аспірантка

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-5505-838X>, e-mail: t.bolgar@duan.edu.ua

* Університет імені Альфреда Нобеля, вул.Січеславська Набережна, 18, м. Дніпро, 49000, Україна

РОЗВИТОК ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ СТВОРЕННЯ ESG-ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Під аббревіатурою ESG (екологічні, соціальні, управлінські) ховаються показники, пов'язані з навколишньою середою, соціальною відповідальністю та корпоративним управлінням, які відіграють важливу роль у численних ініціативах для досягнення сталого розвитку. Розподіл на три сфери обумовлений широко визнаним підходом до реалізації концепції сталого розвитку у світі. Сьогодні цей підхід отримав назву "ESG-діяльність" або "ESG-активність", що вказує на ключову роль підприємств у вирішенні численних актуальних проблем. Дослідження рівня розкриття інформації щодо ESG-активності українських компаній, проведене The Corporate Governance Professional Association та the Centre for CSR Development Ukraine, показало, що станом на 2020 рік лише близько 20 % досліджених ними компаній публікували звітність, яку можна класифікувати як ESG-звітність, але позитивним є той факт, що у 2019 році таких компаній було лише близько 10 %, тобто спостерігається тенденція до зростання обсягів такого роду звітності. Слід зауважити, що рівень транспарентності українських компаній у питаннях висвітлення їх ESG-активності є надзвичайно низьким. Частково слабкий рівень залученості можна пояснити тим, що українські компанії в цілому не приділяють належної уваги процесам, пов'язаним із досягненням цілей сталого розвитку (ЦСР). Ці цілі включають в себе створення нових стратегій розвитку людства, ґрунтованих на конкретному наборі основних цінностей, таких як боротьба з бідністю, збереження навколишнього середовища, покращення сфери охорони здоров'я, а також розвиток глобального партнерства. Важливим елементом системи управління ESG-активністю підприємства є комунікації зі стейкхолдерами, що забезпечуються за рахунок складання ESG-звітності. У загальному вигляді ESG-звітність – це кількісна та якісна інформація про екологічні, соціальні та управлінські зусилля і результати компанії. ESG-звітність володіє цілим рядом специфічних рис у порівнянні з традиційною фінансовою звітністю. Зокрема ESG-звітність може бути обов'язковою та добровільною залежно від країни та сфери діяльності компанії, а регуляція ESG-звітності, виходячи з її специфіки, має переважно наднаціональний характер.

Ключові слова: **ESG-активність підприємства, ESG-звітність, процеси досягнення цілей сталого розвитку.**

JEL Classification: Q01, Q56, M14.

Постановка проблеми. Поняття ESG-звітність, ESG-звіт або звіт про сталий розвиток на сьогодні в українському законодавстві відсутні. Натомість використовується термін «звіт про управління», що як за назвою, так і за наповненням (має містити інформацію про стан і перспективи розвитку підприємства та його основні ризики) не відповідає запиту сталого розвитку та ЦСР. Крім того за українським законодавством від подання звіту про управління звільняються мікро- та малі підприємства, а середні мають право не відображати нефінансову інформацію у такому звіті. Що стосується тих компаній, що все ж таки мають готувати звіти про управління, то і тут відсутня будь-яка регламентація, оскільки у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (1999) зазначено, що підприємства самостійно розробляють як систему так і форми управлінського обліку.

У теорії ситуацію могло би виправити прийняття нової редакції Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який на базі Євродирективи 2013/34/ЄС, ставить вимоги великим компаніям готувати та публікувати управлінську звітність, починаючи з 2018 року. Але радикальних покращень не відбулося через відсутність активного запиту як з боку стейкхолдерів, так і через невизначеність у Законі.

Аналіз останніх досліджень. Важливість проблематики досягнення цілей сталого розвитку отримала широке розповсюдження в академічному середовищі. Серед наукових досліджень у сфері сталого розвитку та ESG-активності підприємств можна назвати наступні: Pradhan та інші (2017), Fuso Nerini та інші (2018), Stafford-Smith та інші (2017), Nilsson та інші (2018), Wu та інші (2022).

Дослідженнями ESG-тематики в Україні займалися такі вчені, як Маслак та інші (2022) у напрямку ESG-активності підприємств і при цьому важливу роль автори віднесли ESG-звітванню. Серед інших досліджень, присвячених циркулярній економіці як механізму забезпечення сталого розвитку, варто відзначити роботи Гури та Берданової (2022), Зайцевої (2019), Новікової та інших (2012), Орлової та Харламової (2014), Тивончук (2020), Яковенко (2019). Втім, питання конкретних форм та практик по досягненню ЦСР, ESG-активності підприємств все ще залишаються відкритими.

Мета та завдання дослідження. Метою роботи є розвиток науково-методичних засад до створення і організації процесу ESG-звітності на підприємстві задля досягнення цілей сталого розвитку шляхом застосування управлінських рішень для підвищення корпоративної відповідальності. Завданнями у даному дослідженні є: аналіз стандартів, рекомендацій, методологій до складання ESG-звітності підприємства; визначення типового набору компонентів ESG-стратегії підприємства, базових принципів та основних елементів ESG-звіту підприємства; розробка принципової схеми процесу створення і організації процесу ESG-звітності на підприємстві.

Основні результати дослідження. Специфіку та особливості підходів до підготовки ESG-звітності підприємств слід розглядати із врахуванням вимог різних стандартів, рекомендацій, методологій до складання ESG-звітності чи окремих її складових. Оскільки організацій і, відповідно, інформації у даному контексті існує багато, нами було узагальнено і агреговано основні положення щодо підготовки ESG-звітності залежно від розробника рекомендацій (табл. 1).

Відповідно на сьогоднішній день існує багато різних стандартів, рекомендацій, методологій до складання ESG-звітності чи окремих її складових. Найбільш розповсюдженими на сьогоднішній день є наступні:

- Рекомендації GRI (2023) – найпоширеніші у світі стандарти звітності щодо сталого розвитку, які охоплюють всі ключові аспекти ESG-звітності, включаючи питання екології, соціальної відповідальності та корпоративного управління;

- Європейські стандарти звітності про сталий розвиток (2023) (European Sustainability Reporting Standards або ESRS) – проєкт стандартів розроблено EFRAG. Стандарти будуть адаптовані до політики ЄС і побудовані на основі міжнародних ініціатив стандартизації. Комісія повинна прийняти перший набір стандартів до середини 2023 року на основі проєктів стандартів, опублікованих EFRAG у листопаді 2022 року;

- Галузеві стандарти SASB (2023) – стандарти SASB визначають екологічні, соціальні та управлінські проблеми, які мають найбільше значення для фінансової діяльності компаній в 77 різних галузях. Вони розроблені, щоб допомогти компаніям розкривати інформацію про ESG-активність компанії;

- Стандарти ISO (2014): ISO 9000 (присвячений аспектам якості), ISO 14000 (екологічні аспекти), ISO 18000 (здоров'я та безпека) та ISO 26000 (соціальна відповідальність);

- KPIs for ESG (2023) – Керівництво з інтеграції ESG у фінансовий аналіз та оцінку компаній, розроблене Товариством інвестиційних професіоналів DVFA у Німеччині спільно з Європейською федерацією товариств фінансових аналітиків (EFFAS). Містить перелік індикаторів для оцінки ESG-активності компанії.

Таким чином, підприємства і компанії України позбавлені формальних і неформальних стимулів і примусів для підготовки та публікації ESG-звітності, а також не мають жодної методичної підтримки з боку відповідних органів. Все це обумовлює доцільність більш ретельного вивчення науково-методичних засад ESG-звітності компаній.

ESG-звітність з точки зору стейкхолдерів – це, як правило, річний звіт зі сталого розвитку компанії або звіт про її ESG-активність за певний період. Але сам по собі звіт – це лише верхівка того айсбергу активностей, що стоїть за його створенням. Розглянемо ключові етапи процесу створення ESG-звітності.

Перш ніж переходити до збору ESG-даних, їх обробки, аналізу та безпосередньо створення звітів, компанія має визначитись з цілями та задачами власної ESG-активності, розробити певні таргети, досягнення яких є пріоритетними, визначити ключові ESG-ризиків, а також додаткові можливості для бізнесу від впровадження ESG-дій. Тобто створити фундаментальне підґрунтя ESG-активності в цілому та ESG-звітності зокрема.

Таблиця 1 – Основні розробники регуляції ESG-звітності
Table 1 – Main developers of ESG reporting regulation

Організація	Ключові характеристики регуляції
Глобальна ініціатива звітності (Global Reporting Initiative або GRI)	Розробила найбільш розповсюджену методологію звітності про сталий розвиток https://www.globalreporting.org/
Рада зі стандартів бухгалтерського обліку сталого розвитку (Sustainability Accounting Standards Board або SASB)	Організація розробляє стандарти для ESG-звітності для 77 різних галузей https://www.sasb.org/
Рада зі стандартів розкриття інформації про клімат (Climate Disclosure Standards Board)	CDP – система добровільної звітності, яку компанії використовують для розкриття екологічної інформації своїм зацікавленим сторонам (інвесторам, співробітникам і клієнтам) у трьох аспектах: зміна клімату, водна безпека та ліси https://www.cdp.net/en/
Цільова група з розкриття фінансової інформації, пов'язаної з кліматом (Task Force on Climate-related Financial Disclosures або TCFD)	Група, створена Радою з фінансової стабільності (Financial Stability Board) для покращення та розширення звітності щодо фінансової інформації, пов'язаної з кліматом, а також допомоги компаніям з управління ризиками та можливостями, пов'язаними зі зміною клімату https://www.fsb-tcfd.org/
Рада з міжнародних стандартів звітності сталого розвитку (ISSB)	Незалежна приватна організація, створена фундацією МФЗ, з метою розробки та затвердження міжнародних стандартів розкриття інформації про сталий розвиток https://www.ifrs.org/groups/international-sustainability-standards-board/
Рамковий підхід до інтегрованої звітності (International Integrated Reporting Council або IIRC)	Організація, яка просуває інтегровану звітність (містить одночасно фінансову та нефінансову інформацію) https://www.integratedreporting.org/
ЄС та ЄК	Директиви ЄС 2013/34/ЄС (присвячена особливостям складання річних фінансових звітів компаніями) та Директива 2014/95/ЄС (присвячена особливостям розкриття нефінансової інформації), а також спеціальний управлінський інструмент Eco-Management and Audit Scheme (EMAS), розроблений Європейською Комісією для компаній та інших організацій, щоб оцінювати, звітувати та покращувати свою екологічну ефективність. З 2023 року вступила в силу Європейська Директива щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку (Corporate Sustainability Reporting Directive - CSRD) https://eur-lex.europa.eu

Джерело: складено автором

Як правило, цей комплекс дій практично реалізується у формі ESG-стратегії компанії або її ESG-політики. Типовий набір компонентів ESG-стратегії (або її аналогів) підприємства включає в себе наступні елементи (табл. 2).

В ідеалі ESG-стратегія має бути інтегрована та узгоджена зі стратегією розвитку підприємства/компанії. Як правило, у стратегії неможливо відобразити всі важливі для компанії аспекти, тому досить часто розробляються окремі політики компанії з тих чи інших аспектів

ESG-активності: політика щодо протидії корупції, щодо охорони навколишнього середовища, щодо дотримання прав працівників тощо.

У процесі реалізації ESG-стратегії підприємства/компанії провадять певну ESG-активність за деякий період часу. Відзначимо, що відповідно до практичного посібника «Інтеграція цілей сталого розвитку в корпоративну звітність» (2023) ESG-активність може бути двох типів: спрямована на генерацію позитивного впливу та спрямована на мінімізацію негативного впливу.

Таблиця 2 – Типовий набір компонентів ESG-стратегії (або її аналогів) підприємства/компанії

Table 2 – A typical set of components of an enterprise/company's ESG strategy (or its analogues)

Компонент ESG-стратегії	Опис
Цілі та задачі	Універсального переліку цілей та задач не існує, оскільки вони залежать від специфіки підприємства/компанії та її очікувань від реалізації ESG-дій
Перелік ЦСР	Підприємство/компанія зазначає перелік ЦСР, сприяння досягненню яких є її пріоритетом
Основні принципи	Можуть базуватись на основі об'єктів впливу – екологія, енергоефективність, трудові відносини, корупція тощо – або описувати загальні підвалини такі, як релевантність, прозорість, відповідальність тощо
Відповідальні	Має бути визначено коло осіб, що несуть відповідальність за реалізацію ESG-стратегії підприємства/компанії, включаючи перелік їх прав та обов'язків у контексті ESG-активності. Це може бути керівництво підприємства/компанії в цілому або керівники окремих підрозділів, крім того у підприємства/компанії можуть бути спеціально створені підрозділи зі сталого розвитку
Політики та процедури	Включає в себе розробку короткострокових цілей, визначення показників та їх таргетів, розробку конкретних заходів по їх досягненню та механізмів контролю за їх реалізацією
Звітність	Підприємство/компанія має періодично звітувати про результати своєї ESG-активності
Порядок перегляду та внесення змін	Підприємство/компанія має регулярно переглядати та оновлювати ESG-стратегію та ефективність її реалізації, ґрунтуючись на відгуках і запитах стейкхолдерів, виходячи зі змін у бізнесі та зовнішньому середовищі

Джерело: складено автором

Інформація про ці дії збирається і акумулюється у розрізі різних показників та метрик. Ці дані порівнюються з визначеними таргетами та цілями. Крім того реалізуються аналітичні заходи з оцінки ESG-активності на предмет досягнення тих чи інших ЦСР, ефективності здійснених заходів тощо.

Після того, як підприємство/компанія визначились з фундаментальними основами своєї ESG-активності, постає питання організації процесу складання ESG-звітності.

Основа методології складання ESG-звітності у світі на сьогодні пропонує Глобальна ініціатива звітності (2021), рекомендації якої використовує переважна більшість компаній (більше 10 000 у всьому світі).

Існує три групи стандартів GRI: універсальні (застосовуються до всіх організацій), секторальні (розроблені для конкретних секторів з урахуванням їх специфіки, наприклад, сільське господарство, нафтогаз, тощо) та тематичні (містять розкриття інформації щодо конкретних тем, наприклад, відходи, безпека праці, тощо).

Перспективними також є Європейські стандарти звітності про сталий розвиток (ESRS), але станом на початок 2023 року вони ще перебувають на стадії розробки, тому реальних альтернатив за повнотою та якістю стандартам GRI поки що немає. GRI пропонує звітувати про ESG-активність у чотирьох ключових сферах: екологічній, соціальній, управлінській та економічній.

Як відмічають Buck та інші (2014), відповідно до останньої версії стандартів GRI (G4), безпосередньо процес складання ESG-звітності розподіляється на два блоки: принципи звітності та стандарти розкриття інформації.

Початок формування системи ESG-звітності починається зі визначення базових принципів складання ESG-звітності. Логіка цього полягає у тому, що перелік недоліків ESG-звітності компанії відомий, тож доречним є недопущення їх виникнення на вході. GRI (2023) пропонують використовувати дві групи принципів: група принципів для визначення змісту звіту (суттєвість, залученість стейкхолдерів, контекст сталого розвитку та повнота) і принципи, що стосуються якості звіту (збалансованість, порівнянність, точність, своєчасність, ясність та надійність). DVFA (2023) пропонує 4 базові принципи: релевантність, прозорість, актуальність і безперервність.

З урахуванням підходів GRI та DVFA, а також специфіки складання звітності в Україні, нами був розроблений наступний перелік принципів для українських підприємств/компаній (табл. 3).

Таблиця 3 – Базові принципи складання ESG-звітності підприємства/компанії
Table 3 – Basic principles of ESG reporting of an enterprise/company

Принцип	Опис
Прозорість	ESG-звітність має бути доступною і зрозумілою для стейкхолдерів, а також має уникати неоднозначностей у трактуванні інформації
Релевантність	Інформація, що подається в ESG-звітності підприємства/компанії, має відповідати інтересам стейкхолдерів та задовольняти їх інформаційні потреби
Достовірність	ESG-звітність має відображати реальний стан речей та фактичні зусилля підприємства/компанії без перебільшень, прикрасень або приписок. Це дасть можливість мінімізувати ризики ESG-мімікрії
Повнота	Звітність повинна містити максимально доступний обсяг інформації про ESG-активність підприємства/компанії
Перспективність	При складанні ESG-звітності підприємство/компанія має виходити з того, що її ESG-активність буде проводитись і надалі
Суттєвість	ESG-звітність має відображати тільки ті результати ESG-активності підприємства/компанії, що здійснюють реальний вплив на досягнення ЦСР
Періодичність	ESG-звітність підприємство/компанія складає і оприлюднює з певною, заздалегідь визначеною періодичністю
Співставність	ESG-звітність необхідно складати таким чином, щоб стейкхолдери могли порівняти звітну інформацію з попередніми періодами, а також співставити її з іншими підприємствами/компаніями

Джерело: складено автором

У відповідності до стандарту GRI 1 після визначення базових принципів складання ESG-звітності компанія має розставити пріоритети для звітування щодо найбільш значущих ESG-дій, виходячи з тих цілей та задач, що стоять перед нею і викладені в Стратегії сталого розвитку та відповідних політиках. Після цього мають бути визначені особливості збору та накопичення інформації щодо ESG-активностей підприємства/компанії.

У цьому контексті особливої важливості набуває вибір показників для відображення ESG-активності підприємства/компанії. На сьогоднішній день існує декілька методичних альтернатив для підбору таких показників.

Найбільш розширений перелік можливих індикаторів містить у собі ініціатива ООН SDG Compass (2023). Станом на 2023 рік у цій базі присутні більше 1550 різних індикаторів, які можна групувати за ЦСР, секторами активності, джерелом походження індикатору тощо.

Керівництво з інтеграції ESG у фінансовий аналіз та оцінку компаній, розроблене Товариством інвестиційних професіоналів DVFA у Німеччині спільно з Європейською федерацією товариств фінансових аналітиків (EFFAS) містить перелік індикаторів з розбивкою за різними секторами (наявно 114 різних варіантів).

DVFA (2023) пропонує використовувати трьохрівневий підхід до набору індикаторів залежно від масштабів ESG-активності підприємств/компанії. Базовий рівень містить мінімальний набір показників, Середній рівень – розширений, а Високий рівень – максимально можливий, передбачений розробниками.

Стандарти GRI (2023) версії G4 використовують 69 індикаторів, що поділяються на 2 групи за рівнем їх важливості (основні та додаткові) та розподілені за 6 різними областями (економіка, екологія, права людини, соціальні відносини та умови праці, суспільство та відповідальні продукти).

Ключовим елементом процесу створення ESG-звітності та фінальною його стадією є підготовка звіту про ESG-активність підприємства/компанії. Періодичність підготовки та публікації не регламентована (регламентації від Global Reporting Initiative чи Sustainability Accounting Standards Board не є обов'язковими), але загальна практика полягає у створенні річного звіту. Узагальнення кращих практик з підготовки ESG-звітів дозволило сформулювати наступний перелік ключових елементів річного звіту зі сталого розвитку або ESG-звіту підприємства/компанії (табл. 4).

Таблиця 4 – Основні елементи ESG-звіту підприємства/компанії
Table 4 – Main elements of the enterprise/company's ESG report

Елемент звіту	Опис
Вступна частина	Як правило, містить звернення керівництва відносно основних підсумків ESG-активності підприємства/компанії за період, включаючи основні виклики та досягнення
Загальна інформація про компанію	Може містити короткий опис історії підприємства/компанії та її місії, опис бізнес-моделі та основних активностей підприємства/компанії, а також організаційної структури та керівництва
Опис ESG стратегії та цілей	Короткий опис ESG-стратегії, цілей (можуть бути вказані як довгострокові, так і короткострокові) і завдань, що стоять перед ESG-активністю підприємства/компанії, включаючи аналіз ESG-ризиків та можливостей
Екологічна складова	Наводяться дані та інформація про активності підприємства/компанії в екологічній сфері, наприклад, використання природних ресурсів, в тому числі воду та енергію, управління відходами, викиди шкідливих речовин, тощо з указанням ЦСР досягненню яких ці дії сприяли
Соціальна складова	Наводяться дані та інформація про активності підприємства/компанії у соціальній сфері, наприклад, інформація про зусилля компанії по забезпеченню здоров'я та безпеки робітників, про заходи з освіти працівників, дотримання прав людини, гендерну диверсифікацію працівників, тощо з указанням ЦСР досягненню яких ці дії сприяли
Управлінська складова	Наводяться дані та інформація про активності підприємства/компанії у сфері управління, наприклад, структура керівництва компанії та гендерний склад керівників, опис бізнес етики компанії, антикорупційні дії, відносини з акціонерами, тощо з вказуванням ЦСР досягненню яких ці дії сприяли
Взаємодія зі стейкхолдерами	Опис взаємодії підприємства/компанії з різними стейкхолдерами, включаючи інвесторів, робітників, клієнтів, постачальників, тощо, а також включаючи механізми їх інформування про діяльність компанії, формування та підтримку зворотного зв'язку, опис цінностей для різних груп стейкхолдерів від ESG-активності компанії
Плани на майбутнє	Підсумковим розділом звіту є опис майбутніх планів підприємства/компанії та її цілей у контексті ESG-активності

Складено з урахуванням інформації: Глуценко (2021) та Інтегрований звіт 2020 «ДТЕК» (2020)

Підприємства можуть залучати сторонні компанії (наприклад, аудиторів) для верифікації звіту та впевненості в його достовірності і відповідності існуючим вимогам та реальності. Варто відзначити, що даний підетап (назвемо його умовно ESG-аудит) відносно слабо розвинений, але одночасно є дуже перспективним напрямом розвитку процесу ESG-звітності.

Останній етап – публікація звіту. Як правило, для цього використовується офіційний сайт підприємства/компанії. В ідеалі також є отримання зворотного зв'язку від стейкхолдерів з метою подальшого розвитку та удосконалення як управління ESG-активністю підприємства/компанії в цілому, так і процесу ESG-звітності зокрема.

Зауважимо, якщо звіт підготовлено за стандартами GRI, то він додатково має містити розділ «Зміст за GRI». Це індексований зміст звіту, де вказується, які зі стандартів GRI використовувала компанія та на якій сторінці звіту відображалась та чи інша інформація по

конкретному стандарту GRI. Це дозволяє зробити сприйняття звітів зі сталого розвитку більш уніфікованим і на практиці реалізувати принципи прозорості та співставності.

Висновки. Дослідження ESG поняття (environmental, social, governance) – екологічні соціальні управлінські індикатори, дає можливість стверджувати, що вони займають важливе місце у багатьох ініціативах сталого розвитку. Такий поділ на три сфери обумовлений існуючим наразі у світі підходом до забезпечення практичної реалізації сталого розвитку і сьогодні цей підхід отримав назву ESG-діяльність або ESG-активність – це дає можливість зробити висновок про ключову роль підприємств/компаній у вирішенні багатьох важливих проблем.

У даному дослідженні проведено аналіз стандартів, рекомендацій, методологій до створення і організації процесу ESG-звітності на підприємстві/компанії, на основі чого визначено типовий набір компонентів ESG-стратегії підприємств/компаній, а також базові принципи та основні елементи ESG-звіту підприємств/компаній щодо досягнення цілей сталого розвитку шляхом застосування управлінських рішень для підвищення корпоративної відповідальності.

У статті запропонована розробка принципів організації ESG-звітності на підприємстві результатом чого став перелік базових принципів складання ESG-звітності підприємства/компанії, який на відміну від існуючих містить наступні: прозорість, релевантність, достовірність, повнота, перспективність, суттєвість, періодичність та співставність, що дозволить не допустити фактичну реалізацію недоліків ESG-звітності на підприємствах/компаніях.

Доведено, що науково-методичні засади організації ESG-звітності на підприємстві/компанії повинні будуватися на основі сучасних міжнародних стандартів (GRI, ISO, SASB, ESRS тощо), що на відміну від існуючих науково-методичних підходів, містять конкретні кроки і пропозиції з імплементації ESG-звітності на підприємствах/компаніях, а також дозволять удосконалити процес організації ESG-звітності і підвищити його ефективність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14>
2. Pradhan, P., Costa, L., Rybski, D. та ін. A Systematic Study of Sustainable Development Goal (SDG) Interactions. *Earth's Future*. 2017. №5(11). P. 1169–1179. DOI: <https://doi.org/10.1002/2017EF000632>
3. Fuso Nerini, F., Tomei, J., To, L.S. та ін. Mapping synergies and trade-offs between energy and the Sustainable Development Goals. *Nature Energy*. 2018. №3(1). P. 10–15. DOI: <https://dx.doi.org/10.1038/s41560-017-0036-5>
4. Stafford-Smith, M., Griggs, D., Gaffney, O. та ін. Integration: the key to implementing the Sustainable Development Goals. *Sustainability Science*. 2017. №12(6), P. 911–919.
5. Nilsson, M., Chisholm, E., Griggs, D. та ін. Mapping interactions between the sustainable development goals: lessons learned and ways forward. *Sustainability Science*. 2018. №13(6). P. 1489–1503. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11625-018-0604-z>
6. Wu, X., Fu, B., Wang, S. та ін. Decoupling of SDGs followed by re-coupling as sustainable development progresses. *Nature Sustainability*. 2022. №5(5). P. 452–459. DOI: <https://doi.org/10.1038/s41893-022-00868-x>
7. Маслак О., Гришко Н., Яковенко Я., Пирогов А., Дубовик О. Циркулярна економіка в Україні: екологічне, соціальне та корпоративне управління як інструмент стійкості соціально-відповідального бізнесу в умовах подолання пандемії COVID-19. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*. 2022. №3. С. 3–8. DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2022.3.3>
8. Зайцева Л.О. Інтеграція сталого розвитку в діяльність компаній. *Економіка і держава*. 2019. № 11, с. 55–60. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.11.55>
9. Новікова О.Ф., Амоша О.І., Антонюк В. П. та ін. Сталый розвиток промислового регіону: соціальні аспекти: моногр. НАН України, Інститут економіки промисловості. Донецьк, 2012. 534 с.
10. Орлова Н.С., Харламова А.О. Концептуальні засади корпоративної соціальної відповідальності в Україні : монографія. Донецьк, 2014. 250 с.

11. Тивончук О. ESG-рейтинги компаній – сутність та особливості формування. *Галицький економічний вісник*. 2020. № 6(67). С. 104–113.
12. Яковенко Я.Ю. Концепція управління стійким розвитком підприємств. *Наук. вісник Херсонського держ. університету; Економічні науки*. 2019. №36. С. 75–81. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2019-36-1313>
13. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings. *EUR-Lex*: веб-сайт. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0034>
14. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups Text with EEA relevance. *EUR-Lex*: веб-сайт. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014L0095>
15. Eco-Management and Audit Scheme (EMAS) (2023). *Eco-Management and Audit Scheme*: веб-сайт. URL: https://green-business.ec.europa.eu/eco-management-and-audit-scheme-emas_en
16. SASB Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting (Text with EEA relevance). *EUR-Lex*: веб-сайт. URL: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>
17. A Short Introduction to the GRI Standards (2023). *GLOBALREPORTING*: веб-сайт. URL: <https://www.globalreporting.org/media/wtaf14tw/a-short-introduction-to-the-gri-standards.pdf>
18. Proposals for a relevant and dynamic EU sustainability reporting standard setting (2023). *Finance.ec*: веб-сайт. URL: https://finance.ec.europa.eu/system/files/2021-03/210308-report-efrag-sustainability-reporting-standard-setting_en.pdf
19. SASB Standards. 2023. *SASB*: веб-сайт. URL: <https://www.sasb.org/standards/download/>
20. Integrated Management System Documentation/Manuals for Integrated Certification. 2014. *ISOHELPLINE*: веб-сайт. URL: http://www.isohelpline.com/ims_iso_9000_iso_14000_ohsas_18000_document_manual.htm
21. KPIs for ESG 3.0 is published by DVFA Society of Investment Professionals in Germany in conjunction with EFFAS European Federation of Financial Analysts Societies. *DVFA*: веб-сайт. URL: https://www.dvfa.de/fileadmin/downloads/Publikationen/Standards/KPIs_for_ESG_3_0_Final.pdf
22. Integrating the Sustainable Development Goals into Corporate Reporting: A Practical Guide (2023). *UN Global Compact*: веб-сайт. URL: <https://unglobalcompact.org/library/5628>
23. Global Standards Fund (2021). *Global Standards Fund*: веб-сайт. URL: <https://www.globalreporting.org/media/11jdjwuu/brochure-global-standards-fund-2021.pdf>
24. Buck, Bastian, Laura Espinach, Staffan Söderberg (2014). GRI G4 Guidelines and ISO 26000:2010 How to use the GRI G4 Guidelines and ISO 26000 in conjunction. *ISO*: веб-сайт. URL: https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/archive/pdf/en/iso-gri-26000_2014-01-28.pdf
25. Inventory of Business Indicators (2023). *SDG Compass guide for business*: веб-сайт. URL: <https://sdgcompass.org/business-indicators/>
26. GRI Standards. A. *GLOBALREPORTING*: веб-сайт. URL: <https://www.globalreporting.org/how-to-use-the-gri-standards/gri-standards-english-language/>
27. Глущенко Андрій (2021) ESG-звітність: ключ до серця інвестора. *EB*: веб-сайт. URL: <https://eba.com.ua/esg-zvitnist-klyuch-do-sertsya-investora/>
28. Інтегрований звіт 2020 «ДТЕК». *ДТЕК*: веб-сайт. URL: https://dtek.com/content/announces/pdf/dtek_ar_2020_ua_web_plus_s1180_t4458_i6428.pdf

Стаття надійшла до редакції 11.10.2023

Стаття рекомендована до друку 14.11.2023

REFERENCES

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (2015). Law of Ukraine On accounting and financial reporting in Ukraine. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (in Ukrainian)
2. Pradhan, P., Costa, L., Rybski, D., ..., & Meer, D. (2017). A Systematic Study of Sustainable Development Goal (SDG) Interactions. *Earth's Future*, 5(11), 1169-1179. doi: <https://doi.org/10.1002/2017EF000632>

3. Fuso Nerini, F., Tomei, J., To, L. S., ..., & Arvizu, D. (2018). Mapping synergies and trade-offs between energy and the Sustainable Development Goals. *Nature Energy*, 3(1), 10-15. doi: <http://dx.doi.org/10.1038/s41560-017-0036-5>
4. Stafford-Smith, M., Griggs, D., Gaffney, O., ..., & Shah, R. (2017). Integration: the key to implementing the Sustainable Development Goals. *Sustainability Science*, 12(6), 911-919.
5. Nilsson, M., Chisholm, E., Griggs, D., ..., & McCollum, D. (2018). Mapping interactions between the sustainable development goals: lessons learned and ways forward. *Sustainability Science*, 13(6), 1489-1503. doi: <https://doi.org/10.1007/s11625-018-0604-z>
6. Wu, X., Fu, B., Wang, S., & Cai, Y. (2022). Decoupling of SDGs followed by re-coupling as sustainable development progresses. *Nature Sustainability*, 5(5), 452-459. doi: <https://doi.org/10.1038/s41893-022-00868-x>
7. Maslak, O., Grishko, N., Yakovenko, Ya., Pirogov, A., & Dubovik, O. (2022). Circular economy in Ukraine: environmental, social and corporate governance as a tool for the sustainability of socially responsible business in the context of overcoming the COVID-19 pandemic. *Bulletin of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (economic sciences)*, (3), 3-8. doi: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2022.3.3> (in Ukrainian)
8. Zaitseva, L.O. (2019). Integration of sustainable development into the activities of companies. *Economy and State*, 11, 55-60. doi: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.11.55> (in Ukrainian)
9. Novikova, O.F., Amosha, O.I., Antonyuk, V.P. (2012). Sustainable development of the industrial region: social aspects: monogr. NAS of Ukraine. Institute of Industrial Economics. Donetsk. (in Ukrainian)
10. Orlova, N.S., Kharlamova, A.O. (2014). Conceptual principles of corporate social responsibility in Ukraine: monograph. Donetsk. (in Ukrainian)
11. Tyvonchuk, O. (2020). ESG-ratings of companies – the essence and peculiarities of formation. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, 6(67), 104-113. (in Ukrainian)
12. Yakovenko, Ya.Yu. (2019). The concept of management of sustainable development of enterprises. *Science. Herald of the Kherson State. university; Economic Sciences*, 36, 75-81. doi: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2019-36-1313> (in Ukrainian)
13. European Parliament and Council. (2013). Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0034>
14. European Parliament and Council. (2014). Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups Text with EEA relevance. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014L0095>
15. Eco-Management and Audit Scheme (EMAS). (2023). Retrieved from https://green-business.ec.europa.eu/eco-management-and-audit-scheme-emas_en
16. European Parliament and Council. (2022). Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting (Text with EEA relevance). Retrieved from <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>
17. Global Reporting Initiative. (2023). A Short Introduction to the GRI Standards. Retrieved from <https://www.globalreporting.org/media/wta14tw/a-short-introduction-to-the-gri-standards.pdf>
18. European Financial Reporting Advisory Group. (2023). Proposals for a relevant and dynamic EU sustainability reporting standard setting. Retrieved from https://finance.ec.europa.eu/system/files/2021-03/210308-report-efrag-sustainability-reporting-standard-setting_en.pdf
19. Sustainability Accounting Standards Board (SASB). (2023). Standards. Retrieved from <https://www.sasb.org/standards/download/>
20. ISOHELPLINE. (2014). Integrated Management System Documentation/Manuals for Integrated Certification. Retrieved from http://www.isohelpline.com/ims_iso_9000_iso_14000_ohsas_18000_document_manual.htm
21. DVFA Society of Investment Professionals in Germany. (2023). KPIs for ESG 3.0. Retrieved from https://www.dvfa.de/fileadmin/downloads/Publikationen/Standards/KPIs_for_ESG_3_0_Final.pdf
22. United Nations Global Compact. (2023). Integrating the Sustainable Development Goals into Corporate Reporting: A Practical Guide. Retrieved from <https://unglobalcompact.org/library/5628>

23. Global Standards Fund. (2021). Retrieved from <https://www.globalreporting.org/media/11jdwuu/brochure-global-standards-fund-2021.pdf>
24. Buck, B., Espinach, L., & Söderberg, S. (2014). GRI G4 Guidelines and ISO 26000:2010 How to use the GRI G4 Guidelines and ISO 26000 in conjunction. Retrieved from https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/archive/pdf/en/iso-gri-26000_2014-01-28.pdf
25. United Nations Global Compact & Global Reporting Initiative. (2023). SDG Compass guide for business. Inventory of Business Indicators. Retrieved from <https://sdgcompass.org/business-indicators/>
26. Global Reporting Initiative. (n.d.). GRI Standards. Retrieved from <https://www.globalreporting.org/how-to-use-the-gri-standards/gri-standards-english-language/>
27. Hlushchenko, A. (2021). ESG reporting: the key to the investor's heart. Retrieved from <https://eba.com.ua/esg-zvitnist-klyuch-do-sertsya-investora/> (in Ukrainian)
28. DTEK. (2020). Integrated report 2020. Retrieved from https://dtek.com/content/announces/pdf/dtek_ar_2020_ua_web_plus_s1180_t4458_i6428.pdf (in Ukrainian)

The article was received by the editors 11.10.2023

The article is recommended for printing 14.11.2023

L. KORCHAHINA*, PhD student

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-5505-838X>, e-mail: t.bolgar@duan.edu.ua

*Alfred Nobel University, 18 Sicheslavka Naberezhna St., Dnipro, 49000, Ukraine

DEVELOPMENT OF THEORETICAL AND METHODOLOGICAL APPROACHES TO ORGANIZING THE PROCESS OF CREATING ESG REPORTS AT ENTERPRISES

The ESG concept (Environmental, Social, Governance) represents ecological, social, and governance indicators that play a crucial role in numerous sustainable development initiatives. The categorization into three spheres stems from the prevailing global consensus approach aimed at effectively realizing sustainable development. This approach is now referred to as ESG activity, emphasizing the pivotal role that enterprises play in addressing various existing challenges. A study of the level of information disclosure regarding the ESG activity of Ukrainian companies, conducted by The Corporate Governance Professional Association) and the Center for CSR Development Ukraine, showed that as of 2020, only about 20% of the companies they studied published reports that can be classified as ESG reporting, but the fact that in 2019 there were only about 10% of such companies is positive, that is, there is a trend towards an increase in the volume of this kind of reporting. It should be noted that the level of transparency of Ukrainian companies in matters of covering their ESG activity is extremely low. In part, such a weak level of involvement can be explained by the fact that Ukrainian companies generally ignore the processes related to the Sustainable Development Goals (SDGs) achievement - the formation of new approaches to the development of humanity based on a certain set of basic values: the fight against poverty, environmental sustainability, health care efforts, as well as the formation of a global partnership for the purpose of development. An important element of the company's ESG activity management system is communication with stakeholders, which is provided through ESG reporting. In general, ESG reporting is quantitative and qualitative information about a company's environmental, social and management efforts and results. ESG reporting has a number of specific features compared to traditional financial reporting. In particular, ESG-reporting can be mandatory or voluntary depending on the country and the company's field of activity, and the regulation of ESG-reporting, based on its specifics, is mostly supranational in nature.

Keywords: **ESG activity of the enterprise, ESG reporting, processes for achieving sustainable development goals.**

JEL Classification: Q01, Q56, M14.

Як цитувати: Корчагіна Л.Ф. (2023). Розвиток теоретико-методичних підходів до організації процесу створення ESG-звітності на підприємствах. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна»*, (105), 57-66. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2023-105-06>

In cites: Korchahina L. (2023). Development of theoretical and methodological approaches to organizing the process of creating ESG reports at enterprises. *Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University Economic Series*, (105), 57-66. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2023-105-06> (in Ukrainian)